

**Електронний додаток до матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

**«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»**

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліbermanу

Тези доповідей

19 листопада 2021 року
м. Харків, Україна

Харків
2021

Рекомендовано на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 5 від 03.11.2021 р.), вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 11 від 19.10.2021 р.)

Рецензенти: **Криворучко Оксана Миколаївна** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету;
Назарова Галина Валентинівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом та соціальних наук Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;
Перерва Петро Григорович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри організації виробництва та управління персоналом Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 19 листопада 2021 р. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 92 с. Укр. мова, англ. мова

Наведено результати наукових досліджень учасників, проведених у рамках шістнадцятої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки і практики», присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. Розглянуто питання теоретичних і прикладних засад формування та активізації інноваційних процесів на всіх економічних рівнях відносин в Україні, управління розвитком діяльності підприємств в умовах міжнародної конкуренції, проблем розвитку національної інноваційної системи та інноваційної діяльності підприємств. Видання складається зі збірки тез доповідей учасників конференції на електронному носії.

Видання може бути корисним для використання у подальших наукових дослідженнях, для формування практичних рекомендацій та управлінських рішень з підвищення конкурентоспроможності й інноваційного розвитку економіки. Рекомендовано фахівцям різних галузей економіки, державним службовцям, представникам бізнесу, науковцям, освітніх і громадських організацій, науковцям, аспірантам і студентам економічних спеціальностей.

Особливості функціонування і розвитку інноваційних кластерів і їх вплив на конкурентоспроможність економіки

Горобинська Маріанна Володимирівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки і менеджменту ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна),
e-mail: gorobinskayam@gmail.com

Сприяючи покращенню регіональної, інноваційної та підприємницької політики, уряди багатьох країн все більше зосереджують увагу на важливості кластеризації як засобу досягнення регіональної і національної конкурентоспроможності. Між станом кластерного розвитку країн світу, в тому числі й інноваційного, та їх глобальною конкурентоспроможністю існує тісна залежність і значний взаємозв'язок. Це дозволяє розглядати інноваційні кластери як один із ключових факторів зростання конкурентоспроможності національної економіки.

Відповідно до теорії М. Портера, кластери – це сконцентровані за географічною ознакою групи взаємопов'язаних компаній, спеціалізованих постачальників, постачальників послуг, фірм у споріднених галузях, а також пов'язаних з їх діяльністю організацій (наприклад, університетів, агентств зі стандартизації, торгових об'єднань) у певних сферах, які конкурують, але при цьому співпрацюють [1, с. 15]. М. Портер кластер розглядав як засіб підвищення конкурентоспроможності економічної системи. Наприкінці ХХ ст. – на початку ХХІ ст. у світовій економічній практиці з'являється поняття «інноваційний кластер», що було обумовлене розвитком теорії національної інноваційної системи К. Фрімана та Б. Лундвалла [2].

Інноваційний кластер формується на основі принципово нових інфраструктур, що не існували до цього. У цьому кластері неможливо прорахувати гарантований попит продукції та формування цього кластера можливе лише під гарантії держави. Узагальнення світово-

Секція 1. Стратегічне управління конкурентоспроможністю та інноваційною діяльністю

го досвіду функціонування інноваційних кластерів дає можливість стверджувати, що їх діяльність повинна базуватися на принципах державно-приватного партнерства, що забезпечує об'єднання матеріальних і нематеріальних ресурсів державного і приватного секторів на довгостроковій і взаємовигідній основі.

На сьогодні в Україні діють близько 50 кластерних ініціатив і кластерів, 22 з них базуються на платформі European Cluster Collaboration Platform (ЕССР). Зареєстровані в Україні 30 кластерних організацій представляють такі види економічної діяльності: ІТ – 31 %; АПК – 16 %; деревообробна та меблева промисловість – 13 %; енергетика – 10 %; аерокосмічна галузь – 6 % та ін. Найбільш розвинутими та масовими є ІТ-кластери, серед яких за рівнем організації та масштабами діяльності виділяються Львівський та Харківський ІТ-кластери [3].

Для підвищення конкурентоспроможності держави і окремих її регіонів в Україні прийнята низка програм міжрегіональної клас-теризації. Платформа Industry4Ukraine презентувала проект Націо-нальної програми кластерного розвитку до 2027 року. Цей проект аргументує необхідність прискорення кластерного розвитку в Укра-їні, окреслює головні засади та орієнтири дій до 2025 року й містить ряд рекомендацій для органів виконавчої влади національного та ре-гіонального рівнів, а також для керівників кластерних структур.

Державна Стратегія регіонального розвитку (ДСРР) на 2021–2027 роки декларує заходи підтримки кластерів, які потенційно мож-на буде реалізувати для забезпечення регіонального розвитку. Так, у стратегії розвитку Харківського регіону серед цілей зазначено упро-вадження кластерного підходу до побудови смарт-спеціалізованої структури економіки, інтегрованої в глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Серед завдань у частині кластерного розвитку зазначено наступ-не: спільно з центральними органами виконавчої влади сприяти роз-витку смарт-спеціалізованих кластерних структур із високотехно-

